

Placówka "Estezet"
L.dz. 51 /45
New York, 11.I.45
Stosunki między Brazylią
a Sowietami.
Zr. Ag.1315.

51

Szef Oddz. Inf. Wyw. Szt. N.W.
/przez Szefa Wydz. Wyw./

Przedstawiam w załączeniu meldunek agenta
1315 o stosunkach brazylijsko-sowieckich.

Kierownik Placówki

Maracz
Maracz

zał.2.

104

"Spryciarz".

Brazylja, Rosja.

Delagat Brazylji na konferencję międzynarodową w Rye poinformował telegraficznie rząd brazylijski, że "delegaci sowieccy odmówili udziału w wspólnej fotografii z reprezentantami Brazylji", motywując swe stanowisko "brakiem stosunków z tym państwem".

Depesza delegata Brazylji, p.J.Daudt d'Oliveira wywołała w brazylijskich sferach rządowych silne wrażenie.

Według powszechnego przekonania, Rosji zależy na "poniżeniu Brazylji i "wyrównaniu" rachunku za stosunek Brazylji do Sowietów na przestrzeni ostatnich lat z jednej strony, z drugiej zaś do czołowych przywódców partii komunistycznej Brazylji z Carlosem Luisem Prestesem na czele, osadzonym od lat w więzieniu.

Wtoku wczorajszej audycji tygodniowej u szefa państwa, dyrektor DIP'u, mjr. Amilear Dutra de Menezes, przedstawiając sprawę otrzymał instrukcję, większego liberalizmu w stosunku do depesz, dotyczących się Rosji tak, by "niezadrażniać uczuć Rosji".

Na skutek instrukcji DIP'u, prasa zamieścić ma serję fotografii zarówno szefów wojskowych jak politycznych Rosji.

Ograniczanie spraw rosyjskich do wypadków wojennych uznane zostało przez szefa państwa w obecnej chwili za niewłaściwe; zlecił on poświęcanie Rosji odpowiedniego miejsca w prasie, bez ograniczeń cenzury, z tem jednak, by manewrować tak, aby nie stanowiły one wyraźnej propagandy

Opublikowana przez źródła sowieckie nota, motywująca odmowne stanowisko odnośnie nawiązania stosunków z rządem związkowym Szwajcarii, ograniczona nieco w prasie, ale podana via radio, wywołała tu już uprzednio dość silne wrażenie.

W tutejszym MSZ /Itamarati/ wyrażono jednak przekonanie, że gdyby Brazylja miała kiedyś w podobny sposób zostać poniżona - USA, wierny Brazylji sojusznik - musiałaby sytuację uratować.

Jeden z szefów departamentów Itamarati /MSZ/ uznał stanowisko Sowietów w stosunku do Szwajcarii /i ipso facto Brazylji/ za niewłaściwe; historję dyplomacji uczy - jego zdaniem - iż w konferencjach międzynarodowych mogą brać udział państwa, niebędące ze sobą w stosunkach dyplomatycznych, jak to miało miejsce przed laty w Buenos Aires między delegatami... Boliwji i Paragwaju /pomimo istniejącego stanu wojny między temi państwami/. Wierni b.min. Aranhji urzędnicy MSZ wykorzystali ten "argument" dla ośmieszenia w ustnej kampanji propagandowej mentalności brazylijskiego MSZ.

Ze względu na zlecone przez szefa państwa opracowanie w MSZ /Itamarati/ kwestji ewentualnego nawiązania stosunków między Brazylją i Rosją, przypuszcza się, że prez. Vargas, celem odebrania opozycji /min.Aranhji/ argumentu rosyjskiego, sam pragnie "postawić kwestję Rosji", by następnie zagrać tym argumentem wobec opinii publicznej.

Stanowisko ministra wojny, gen.Dutry wobec tego zagadnienia jest wciąż nieznane; uważa on Brazylję /w sensie opinii publicznej/ za nie-dojrzałą do nawiązywania stosunków z Rosją. Na stosunki z Rosją, zdaniem ministra mogą pozwolić sobie kraje tak silne...i dojrzałe, jak W. Brytania i Stany Zjednoczone a nie Brazylja, która nie wytrzymałaby presji sowieckiej wewnątrz kraju, gdyby zainstalowano tu ambasadę sowiecką w stolicy i konsulaty w stanach.

To stanowisko sugerowane ministrowi wojny, gen. Dutrze przez wywiad wojskowy, uznać można za oficjalne stanowisko wojska w kwestji nawiązania lub nie nawiązania stosunków z Rosją.

Przyczem dodać należy, że: 1/ ocenia się w sensie pozytywnym istotne wartości militarne wniesione do wojny przez armię sowiecką i jej generałów, którzy prześcignęli strategów i taktyków niemieckich, 2/ przypuszcza się, że okres maksymalnych osiągnięć armji sowieckiej należy do przeszłości; armia sowiecka jest już nieco zmęczona, nie posuwając się naprzód jak poprzednio, 3/ okres, w którym wojnę wygrywały tylko Sowiety minął, 4/ zwycięstwa anglo-amerykańskie wnoszą do wojny nowe wartości, 5/ przykład bitwy o Cassino dowodzi, że stare armje europejskie /przede wszystkim francuska, następnie polska/ wrócą do dawnej sytuacji, 6/ ewentualne przystąpienie Rosji do wojny antyjapońskiej, dając Sowietom duże możliwości na przyszłość, osłabi je niewątpliwie w sensie fizycznym.

Wskutek tego - ministerstwo wojny /inspirowane przez wymienioną wyżej komórkę/ zaleca głowie państwa metodę wyczekiwania. Tymbardziej, że "wojna nie jest jeszcze skończona".